

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕМОГРАФІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМЕНІ М.В.ПТУХИ

Прогнозування потреби економіки у робочій силі за професіями: проблеми та перспективи

Прогноз розвитку ринку праці: необхідність та доцільність

Демографічні передумови (з боку пропозиції робочої сили)

- обмеження контингенту працездатного населення
- інтенсивність міграційних потоків

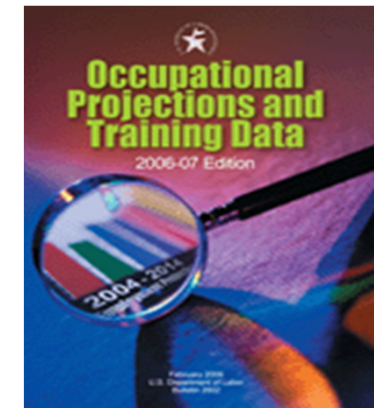
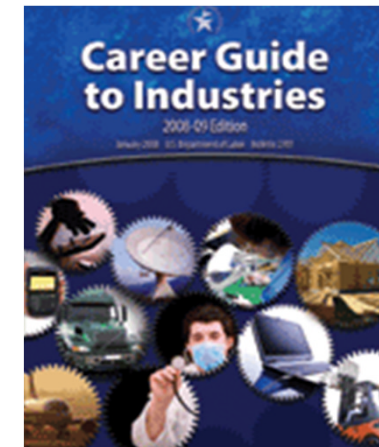
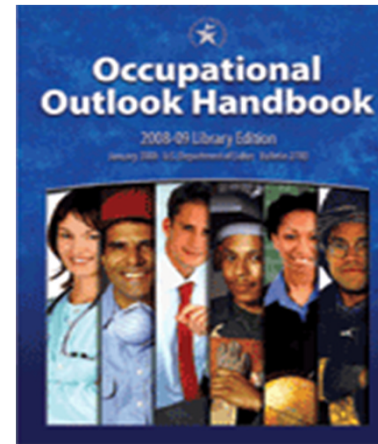
Соціально-економічні передумови (з боку потреби у робочій силі)

- потреба національної економіки у робочій силі (за видами економічної діяльності, за професіями)
- потреба регіональної економіки у робочій силі (за видами економічної діяльності, за професіями)
- потреба підприємств у робочій силі (за професіями)

Прогнозування потреби економіки в робочій силі: досвід США

- Довгострокове прогнозування зайнятості за видами економічної діяльності та професіями
- Профорієнтація
- Можливості отримання інформації щодо перспектив зайнятості за професіями

Основи прогнозування ринку праці (досвід США)

- First Occupational Outlook Handbook (ООН) опублікований в 1949 році
- Побудова дворічних прогнозів, починаючи з 1966 року
- Прогнозування на 10-річний період, починаючи з 1996 року
- 2006-2016 прогнози охоплюють понад 700 професій

Підходи до прогнозування

Кількісні методи

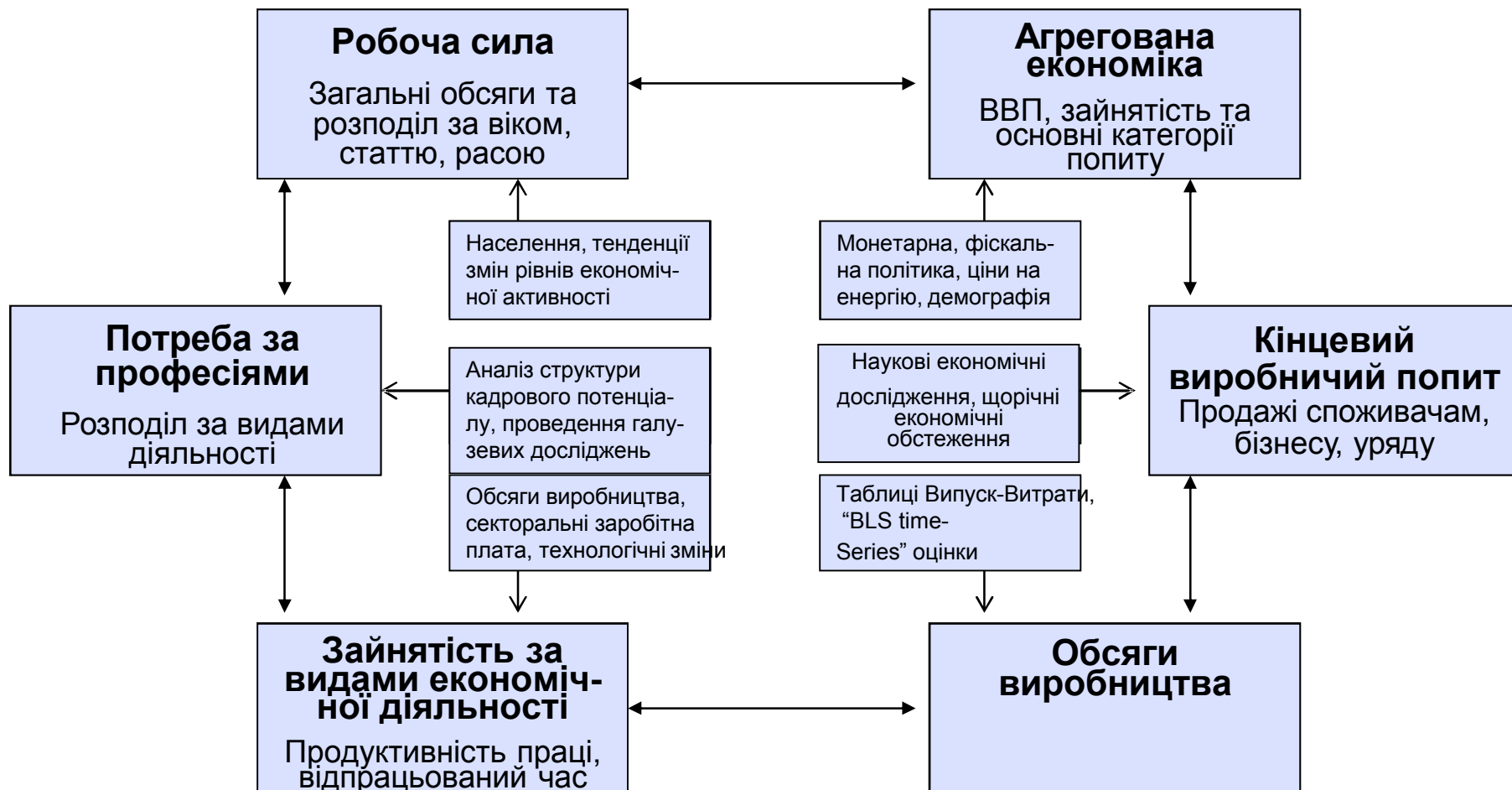
- Інтуїтивні чи ad hoc методи
 - Базуються на застосуванні припущень чи застосуванні спеціальних методів
 - Достатньо прості в застосуванні, однак менш достовірні, ніж формальні методи
 - Недостатньо інформації стосовно точності цих прогнозів
- Формальні кількісні методи базуються на використанні статистичних показників (чисельність зайнятих та заробітна плата за професіями)
- Моделі “Time series” (застосування методів екстраполяції, декомпозиції), Моделі множинної регресії

Якісні методи

- Проведення опитувань роботодавців стосовно потреби підприємству робочій силі (за професіями)

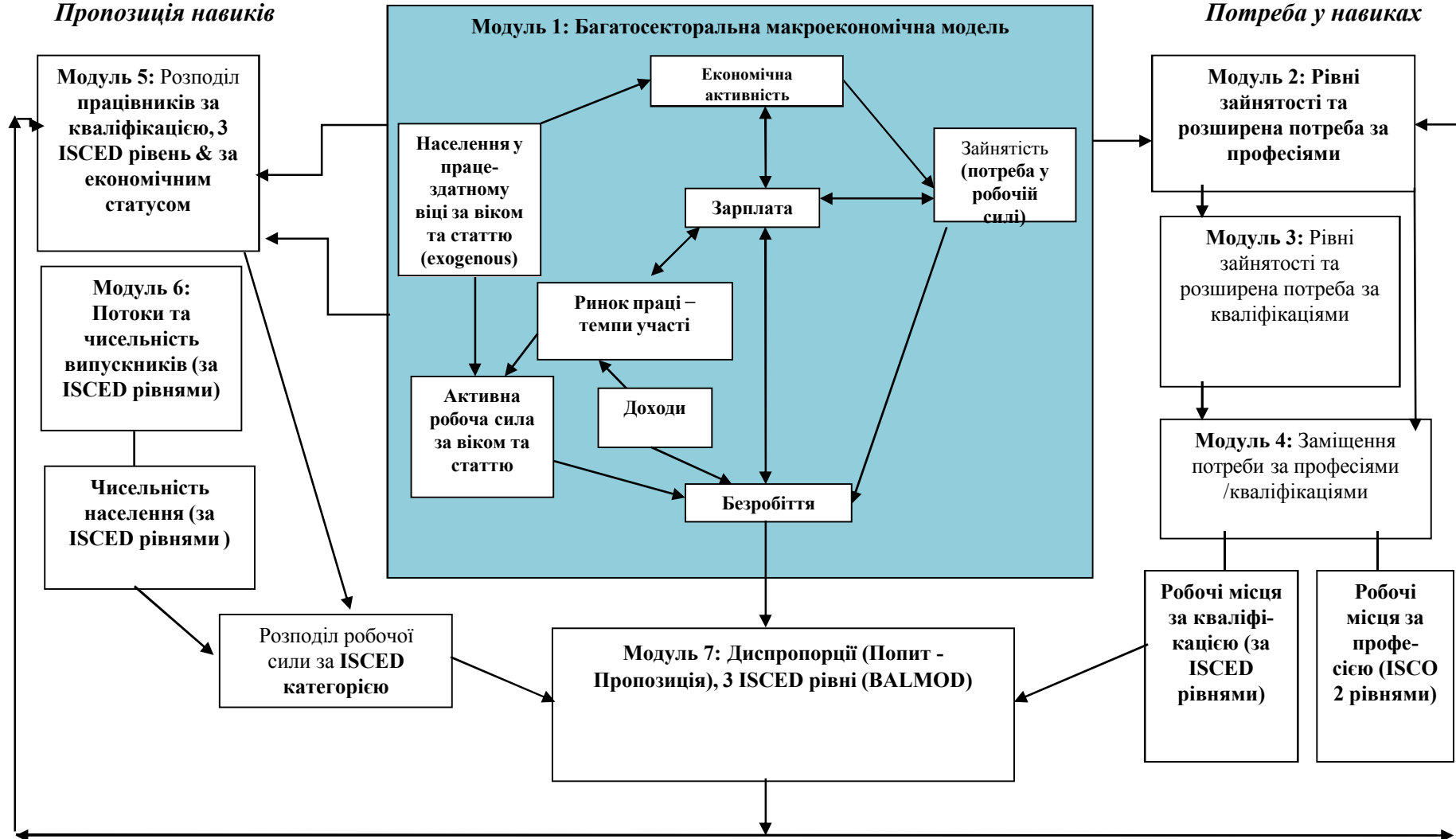
Підходи до прогнозування Bureau of Labor Statistics

Пропозиція навиків

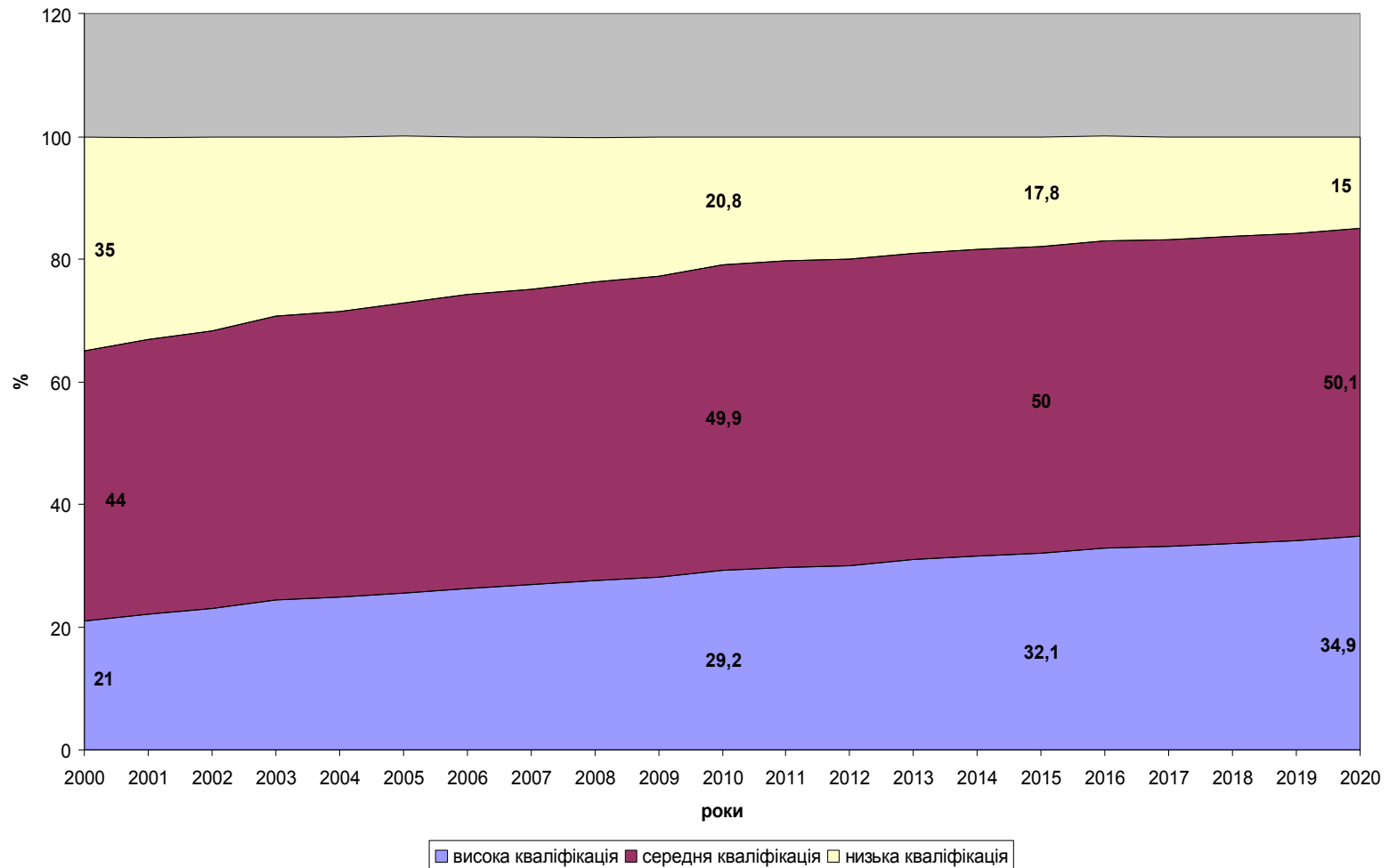
Потреба у навиках

The CEDEFOP Model for forecasting skills (qualifications) – extended „3-C model”

Прогноз кваліфікаційної структури робочої сили країн ЄС до 2020 р. (CEDEFOP)

Проблеми прогнозування потреби економіки України у робочій силі (за професіями)

- Повільні темпи структурних реформ в економіці
- Нераціональна структура зайнятості (збереження значної частки некваліфікованої праці)
- Диспропорції між попитом на робочу силу та її пропозицією (професійно-кваліфікаційні)
- Слабкість координаційних зв'язків між ринком праці та ринком освітніх послуг
- Недостатня увага до проблем прогнозування розвитку ринку праці з боку соціальних партнерів (держави, роботодавців та найманих працівників), відсутність єдиних методичних підходів до прогнозування

$$P^{t+1} = P^t + N^t - M^t + E^t$$

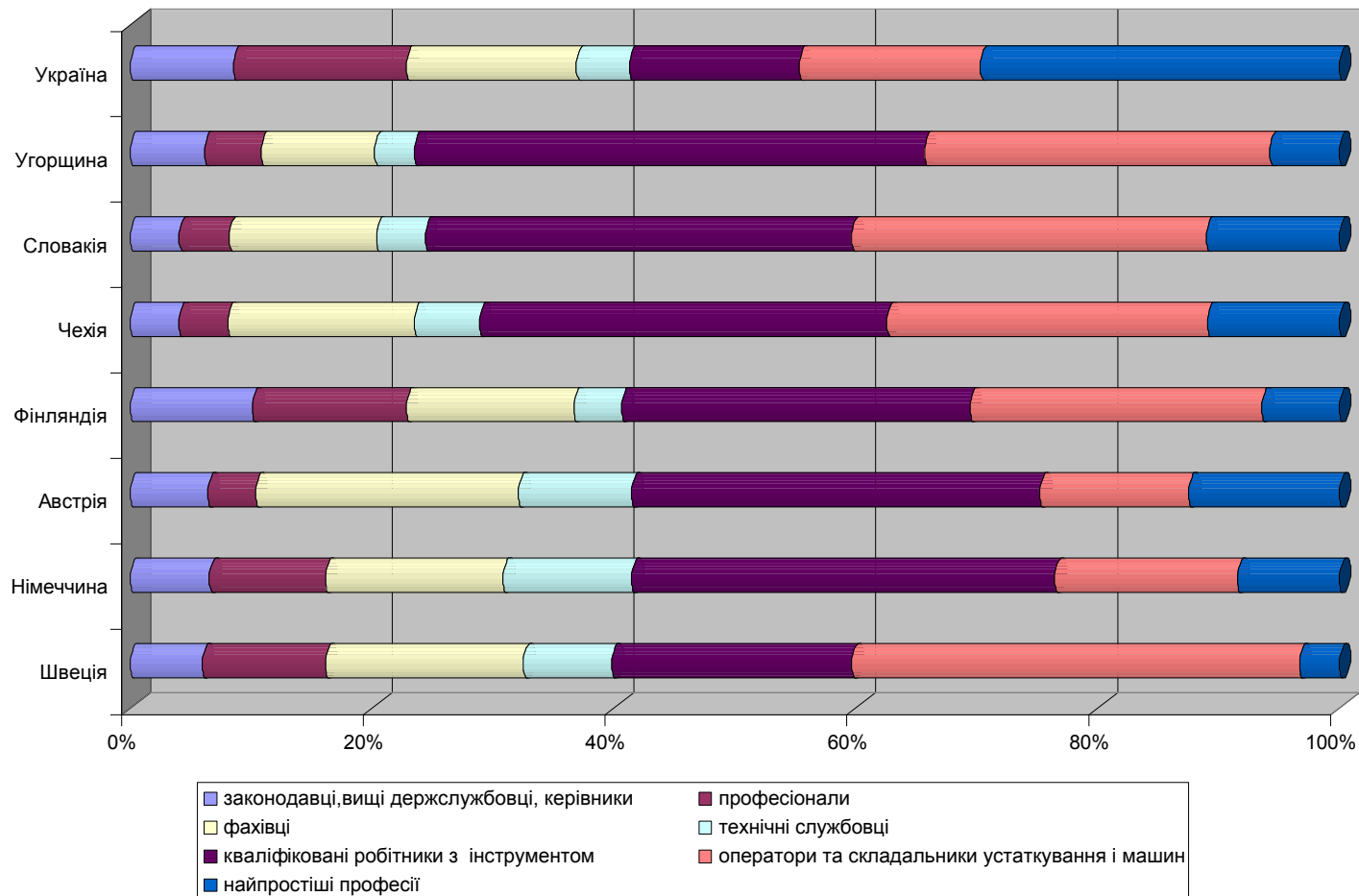

Методичні основи прогнозування пропозиції робочої сили в Україні

- Застосування когортно - компонентного демографічного прогнозу, який ґрунтується на аксіоматичному рівнянні демографічного балансу
- Прогноз компонентів (рівнів народжуваності, смертності, інтенсивності та напрямів міграцій) розробляється за допомогою експертних оцінок, методів аналогій, математичних моделей і різних видів екстраполяцій
- Прогнозування за окремими компонентами демографічного розвитку передбачає комбінацію процесів народжуваності, смертності та міграцій, які визначають динаміку населення

Розподіл зайнятих в промисловості за професійними групами (2010)

Проблеми інформаційного забезпечення прогнозування потреби економіки у робочій силі (за професіями)

Статистична інформація

- вибіркові обстеження економічної активності населення (Labour Force Survey): проблеми самоідентифікації (професійної)
- Державний центр зайнятості: проблеми визначення реальної потреби підприємств у робочій силі за професіями (вакантні робочі місця)
- Всеукраїнський перепис населення України (розподіл населення, зайнятого економічною діяльністю, за групами занять): проблеми "періодичності" отримання даних
- Пенсійний фонд: проблеми персоніфікації даних

Альтернативні джерела інформації

- анкетування роботодавців щодо потреби підприємств у робочій силі за професіями

Методичні підходи до прогнозування потреби економіки у робочій силі (за професіями) - 1

1-й етап. Аналітична оцінка ключових тенденцій соціально-економічного і регіонального розвитку України

2-й етап. Прогнозування індикаторів зайнятості на макрорівні (зайнятість – потреба). Формування економетричних залежностей між прогнозною змінною пропозиції робочої сили (потреби економіки у робочій силі) в Україні та пояснюючими їх змінними у вигляді багатофакторної лінійної регресії

3-й етап. Прогнозування індикаторів зайнятості на макрорівні (зайнятість – пропозиція). Формування економетричних залежностей між прогнозною змінною пропозиції робочої сили в Україні та пояснюючими їх змінними у вигляді багатофакторної лінійної регресії

4-й етап. Ідентифікація галузей економіки (видів економічної діяльності), що є визначальними для динаміки зайнятості населення України

Методичні підходи до прогнозування потреби економіки у робочій силі (за професіями) - 2

5-й етап. *Прогнозування індикаторів зайнятості на рівні окремих видів діяльності (зайнятість – потреба). Розрахунок прогнозних значень зайнятості у j-му виді економічної діяльності*

6-й етап. *Прогнозування індикаторів зайнятості у розрізі професій. Розрахунок частки кожної професії у загальній чисельності зайнятості у відомих періодах за кожним видом економічної діяльності. Визначення лінійного (або іншого) тренду вказаної частки до потрібного прогнозного року, якій має найбільше значення R^2 для кожної професії*

7-й етап. *Прогнозування індикаторів зайнятості на регіональному рівні. Формування економетричних залежностей між прогноною змінною пропозиції робочої сили (потреби у робочій силі) на рівні регіону та пояснюючими їх змінними у вигляді багатofакторної лінійної регресії*

8-й етап. *Узгодження прогнозів зайнятості на макро-, регіональному і галузевому рівні та ідентифікація пріоритетних для забезпечення зайнятості видів економічної діяльності*

Анкетування роботодавців щодо визначення перспективної потреби підприємств у робочій силі за деталізованим переліком професій

Етапи опитування роботодавців

- визначення існуючого професійно-кваліфікаційного складу робочої сили
- визначення перспектив змін потреби у працівниках в результаті проведення технічного переоснащення, впровадження новітніх технологій, розширення масштабів виробництва, організаційних змін

Напрями удосконалення прогнозування розвитку ринку праці

- Посилення ефективності соціального діалогу
- Розробка єдиних методологічних підходів до прогнозування обсягів пропозиції та потреби економіки у робочій силі за професіями
- Покращення інформаційного забезпечення прогнозування розвитку ринку праці
- Активізація ролі соціальних партнерів у розробці методичного інструментарію та прогнозуванні потреби економіки у робочій силі за професіями та видами економічної діяльності
- Врахування пріоритетів розвитку економіки (на макро-, галузевому та регіональному рівнях) при визначенні обсягів потреби у робочій силі за професіями та видами економічної діяльності
- Використання міжнародного досвіду прогнозування розвитку ринку праці, перспективного оцінювання змін обсягів пропозиції та потреби економіки у робочій силі за професіями
- Систематичне проведення анкетування роботодавців з питань визначення перспективної потреби економіки у робочій силі за деталізованим переліком професій
- Посилення ролі стратегічного планування у процесі регулювання попиту та пропозиції робочої сили